

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suaui Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XII. Quatuor alia Decreta. Vnum potiſſimum omiſſum à Suaui in eorum compendio: alia ab eodem calumnijs perſtricta, tum de ſacerdotiorum animas procurantium collatione, tum de primis cauſarum

...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11718

Quatuor alia Decreta. Vnum potissimum omissum à Suauī in eorum compendio : alia ab eodem calumnijs perstricta, tum de sacerdotiorum animas procurantium collatione, tum de primis causarum iudicijs, tum de declaratione particulae, proponentibus Legatis. Patrum sententiæ de his omnibus Decretis. Futuræ Sessionis denuntiatio.

XVIII. **E**xpedit maximè animarum salutē, à dignis atque idoneis Parochijs gubernari. Id vt diligentius ac rectius perficiatur, statuit sancta Synodus, vt, cum parochialis Ecclesia vacatio, etiamsi cura Ecclesie vel Episcopo incumbere dicatur, & per vnum vel plures administratur, etiam in Ecclesijs patrimonialibus, seu receptiuis nuncupatis, in quibus consuevit Episcopus vni vel pluribus curam animarum dare, quos omnes ad infrascriptum examen teneri mandat, per obitum, vel resignationem, etiam in Curia, seu aliter quomodocumq; contigerit, etiamsi ipsa parochialis Ecclesia reseruata vel affecta fuerit generaliter vel specialiter, etiam vigore indulti, seu priuilegij in fauorem sanctæ Romanæ Ecclesie Cardinalium, seu Abbatum, vel Capitulorum: debeat Episcopus statim, habitâ notitiâ vacationis Ecclesie, si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium, cum congrua, eius arbitrio, fructuum portionis assignatione, constituere, qui onera ipsius Ecclesie sustineat, donec ei de Rectore prouideatur. Porro Episcopus, & qui ius patronatus habet, intra decem dies, vel aliud tempus ab Episcopo prescribendum, idoneos aliquot Clericos ad regendam Ecclesiam coram deputandis examinadoribus nominet. Liberum sit tamen etiam alijs, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre, vt possit postea de cuiuslibet etate, moribus & sufficientia fieri diligens inquisitio. Et si Episcopo aut Synodo prouinciali pro regionis more videbitur magis expedire, per edictum etiam publicum vocentur, qui volent examinari. Transacto constituto tempore, omnes, qui descripti fuerint, examinentur ab Episcopo, siue, eo impedito, ab eius Vicario generali, atque ab alijs examinadoribus, non paucioribus quàm tribus; quorum votis, si pares aut singulares fuerint, accedere possit Episcopus vel Vicarius, quibus magis videbitur. Examinadores autem singulis annis in diocesana Synodo ab Episcopo, vel eius Vicario, ad minus sex proponantur; qui Synodo satisfaciant, & ab ea probentur. Aduententq; vacatione cuiuslibet Ecclesie, tres ex illis eligat Episcopus, qui cum eo examen perficiant; indeq; succedente aliâ vacatione, aut eisdem aut alios tres, quos maluerit, ex predictis illis sex eligat.

Ggggg 2

1563.

eligat. Sint verò hi examinatores Magistri, seu Doctores, aut Licentiatii in Theologia, aut Iure Canonico, vel alij Clerici, seu Regulares etiam ex Ordine mendicantium, aut etiam seculares, qui ad id videbuntur magis idonei; iurentq; omnes ad sancta Dei Euangelia, se, quacumque humana affectione postposita, fideliter munus executuros. Cauentq; ne quidquam prorsus occasione huius examinis, nec ante nec post accipiant: alioquin simoniae vitium tam ipsi, quam alij dantes incurrant; à qua absolui nequeant, nisi dimissis beneficijs, quæ quomodocumque etiam antea obtinebant; & ad alia in posterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non solum coram Deo, sed etiam in Synodo prouinciali, si opus fuerit, rationem reddere teneantur; à qua, si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, grauius eius arbitrio puniri possint. Peracto deinde examine renuntientur, quotcumque ab his idonei iudicati fuerint etate, moribus, doctrinâ, prudentiâ, & alijs rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis. Ex hisq; Episcopus eum eligat, quem ceteris magis idoneum iudicauerit, atque illi, & non alteri collatio Ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre. Si verò iuris patronatus ecclesiastici erit; ac institutio ad Episcopum, & non alium pertineat, is, quem patronus digniorem inter probatos ab examinatore iudicabit, Episcopo presentare teneatur, ut ab eo instituat. Cùm verò institutio ab alio quàm ab Episcopo erit faciendâ, tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei presentet, ad quem institutio spectat. Quod si ius patronatus laicorum fuerit; debeat qui à patrono presentatus erit, ab eisdem deputatis, ut supra, examinari, & non, nisi idoneus repertus fuerit, admitti. In omnibusq; supradictis casibus non cuiquam alteri, quàm uni ex predictis examinatis, & ab examinatore approbatis, iuxta supradictam regulam, de Ecclesia prouideatur; nec predictorum examinatorum relationem, quò minus executionem habeat, ulla deuolutio, aut appellatio, etiam ad Sedem Apostolicam, siue eiusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuntios, seu Episcopos, aut Metropolitanos, Primate, vel Patriarchas interposita, impediatur aut suspendatur; alioquin Vicarius, quem Ecclesiæ vacanti antea Episcopus arbitrio suo ad tempus deputauit, vel forsitan postea deputabit, ab eius Ecclesiæ custodia & administratione non amoueat, donec aut eidem, aut alteri, qui probatus & electus fuerit, ut supra, sit prouisum: alias prouisiones omnes, seu institutiones, præter supradictam formam factæ, surreptitiæ esse censeantur: non obstantibus huic decreto exemptionibus, indultis, priuilegijs, præuentionibus, affectionibus, nouis prouisionibus, indultis concessis quibuscumque Vniuersitatibus, etiam ad certam summam, & alijs impedimentis quibuscumque. Si tamen adeò exigui redditus dictæ parochiales fuerint, ut totius huius examinationis operam non ferant; aut nemo sit, qui se examini querat subijcere; aut ob

apertas

apertas factiones, seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facile grauiores rixæ ac tumultus possint excitari: poterit Ordinarius, si pro sua conscientia cum deputatorum consilio ita expedire arbitrabitur, hac formâ omisâ, priuatum aliud examen, ceteris tamen, vt supra, seruatis, adhibere. Licebit etiam Synodo prouinciali, si qua in supradictis circa examinationis formam addenda remittendâve esse censuerit, prouidere.

2 Suauiana expositio huius Decreti sic se habet: Illud maiori ex parte deletum fuisse sinistra Romæ interpretatione, nimirum, concursui locum dandum non esse in vacationibus ex resignatione occurrentibus, & idcirco solum obseruari in ijs quæ fortuito contingunt. Perspiciamus, vtra ex his, an Suauis expositio, an Romæ consuetudo, magis repugnet Decreto Tridentino ac rationi.

Indubitatum est, si non prohibetur ne interdum admittatur resignatio pro certa persona, Decretum ad huiusmodi generis vacationes extendi non posse. Quod autem Synodus hoc non prohibeat, perspicuum est, cum verbum de eo nullum faciat: at verò quod spectat ad consecutionem, quæ Suauis voce concrepat, Decretum videlicet non nisi in vacationibus fortuitis ad opus deduci, obseruetur, quæso, in singulis diocæsis, num maior Paræciarum numerus obtineatur ab ijs qui ex renuntiatione illas consecuti fuerint, an potius ex obitu decessorum. Et sanè magis fortuitum est prius quam posterius. Etenim cum oporteat, tum vt Parochus ante resignationem tres annos Paræciæ seruiat, tum vt tunc nominet non quemcumque sibi acceptum, sed eum, qui si non tamquam summè dignus, certè tamquam dignus approbandus est, tum etiam vt se spolièt sacerdotio; longè frequentius, adeoque minùs fortuitum est vacare Paræcias causâ mortis, quæ cunctis accidit, hominumque voluntatem non præstolatur. In reliquum satis conspicio, ætate præsentis Pontificis Alexandri VII. præter examina publica, quæ in quauis electione docet experientia vtilia esse, non sufficientia, clam inquiri de conditionibus clerici, cui sacerdotium renuntiat, & vbi huic exquisitori probationi metallum est impar, rejci. Enimverò cum resignatio tantummodò moderatè, & productis antè causis, permittitur, varia confert commoda. Complures iuuenes in litterarum ac virtutum studijs educantur, propter spem obtinendi huiusmodi resignationes ab aliquo sacerdote sene eiusdem familiæ. Ij qui possident sacerdotia, maiori feruntur studio ad reparandam & exornandam Ecclesiam, bonaque stabilia conseruanda, confidentes, gratiosum sibi hominem se subrogaturos. Ex eadem causa complures, vel ex senio vel ex morbo parum idonei, facilius inducunt

1563. inducunt animum ad deponendam non benè administratam animarum curam : & tandem id quasi præmium tribuitur laboribus, ab antiquo possessore toleratis. Porro qui à rebus sacrosanctis amouere vellet quidquid terrenum est, speret hoc in cælo, non in terris perfectum iri ; & reminiscatur, ipsa Sacramenta, quæ diuinæ gratiæ fontes sunt, à Christo in materia, quæ sub sensum cadit, instituta fuisse.

XIX. Decernit sancta Synodus, mandata de prouidendo, & gratias, quæ Expectatiuæ dicuntur, nemini amplius, etiam Collegijs, Vniuersitatibus, Senatibus, & alijs singularibus personis, etiam sub nomine indulti, aut ad certam summam, vel alio quouis colore concedi, nec hætenus concessis cuiquam vti licere. Sed nec reseruationes mentales, nec aliæ quæcumque gratiæ ad vacatura, nec indulta ad alienas Ecclesias, vel monasteria alicui, etiam ex sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, concedantur, & hætenus concessa, abrogata esse censeantur.

De hoc capite maximè vtili disciplinæ, maximeque noxiæ temporariæ vtilitati Aulæ Romanæ, nullam facit mentionem Suauis in catalogo, & in summa quam affert horum Decretorum ; & idcirco ea tamquam viginti numerat, cum fuerint vnum supra viginti. Si negligentia non fuit affectata, supina certè dicenda est.

XX. Causæ omnes, ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiamsi beneficiæ sint, in prima instantia coram Ordinarijs locorum dumtaxat cognoscantur, atque omnino, saltem infra biennium à die motæ litis, terminentur : alioquin post id spatium liberum sit partibus, vel alteri illarum, iudices superiores, aliàs tamen competentes, adire ; qui causam in eo statu, quo fuerit, assumant, & quamprimum terminari curent ; nec antea alijs committantur, nec auocentur : neque appellationes ab eisdem interpositæ, per superiores quoscumque recipiantur ; eorumve commissio aut inhibitiō fiat nisi à definitiua, vel à definitiua vim habente, & cuius grauius men per appellationem à definitiua reparari nequeat. Ab his excipiantur causæ, quæ iuxta canonicas sanctiones apud Sedem Apostolicam sunt tractandæ ; vel quas ex vrgenti rationabiliq. causa iudicauerit summus Romanus Pontifex per speciale rescriptum Signaturæ Sanctitatis suæ, manu propria subscribendum, committere, aut auocare. Ad hæc, causæ matrimoniales & criminales non Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum iudicio, etiam visitando, sed Episcopi tantum examini & iurisdictioni relinquuntur ; etiamsi in præsentem inter Episcopum & Decanum, seu Archidiaconum, aut alios inferiores super causarum istarum cognitione lis aliqua in quacumque instantia pendeat : coram quo, si pars verè paupertatem probauerit, non cogatur extra prouinciam nec in secunda nec in tertia instan-

instantia in eadem causa matrimoniali litigare; nisi pars altera & alimenta & expensas litis velit subministrare. Legati quoque, etiam de latere, Nuntij, Gubernatores Ecclesiastici, aut alij, quarumcumque facultatum vigore, non solum Episcopos in predictis causis impedire, aut aliquo modo eorum iurisdictionem ijs præripere aut turbare non præsumant; sed nec etiam contra Clericos, aliãve personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisiti, eorũ negligente, procedant: aliã eorum processus ordinationẽve nullius momenti sint: atque ad damni satisfactionem, partibus illati, teneantur. Præterea, si quis in casibus à iure permisis appellauerit, aut de aliquo grauamine conquestus fuerit; seu aliã ob lapsum biennij, de quo supra, ad alium iudicem recurrerit; teneantur acta omnia, coram Episcopo gesta, ad iudicem appellationis expensis suis transferre, eodem tamen Episcopo prius admonito, ut, si quid ei pro causæ instructione videbitur, possit iudici appellationis significare. Quod si appellatus compareat; cogatur tunc is quoque actorum, que translata sunt, expensis pro portione sua, si illis uti voluerit, subire; nisi aliter ex loci consuetudine seruetur, ut scilicet ad appellantem integrum hoc onus pertineat. Porro ipsam actorum copiam teneatur notarius, congruã mercede acceptã, appellanti quanto citius, & ad minus intra mensem, exhibere. Qui notarius si in differenda exhibitione fraudem fecerit, ab officij administratione arbitrio Ordinarij suspendatur; & ad dupli pœnam, quanti ea lis fuerit, inter appellantem & pauperes loci distribuendam, compellatur. Iudex verò, si & ipse impedimenti huius conscius participẽve fuerit, aliterve obstiterit, ne appellanti integrẽ acta intra tempus traderentur; ad eandem dupli pœnam, prout supra, teneatur: non obstantibus, quo ad omnia superscripta, priuilegijs, indultis, concordijs, quæ suos tantum teneant auctores, & alijs quibuscumque consuetudinibus.

4 Affirmat Suauis, Decretum ab ipsa acceptione fuisse omnino destructum. Etenim prius quoque causæ legitimis iudicibus non adimebantur, nisi, ait ille, Pontifice eas committente. & adijcit, Nunc, seruata morbi causã, symptomati dumtaxat remedium admoueri. Quapropter nec plures, nec pauciores causas, quàm vellet Pontifex, Episcopis ademptum iri.

5 Ut initium ducamus ab hoc postremo illius corollario. Nemo vnquam in Synodo hac de re dubitauit: nã etiam si nulla peculiaris restrictio fuisset adiecta Decreto, satis erat vniuersalis exceptio, vnanimi ferẽ consensu ad initium & ad finem emendationum apposita, Saluã semper Apostolicæ Sedis auctoritate; quo per expressam Synodi mentem liceret Pontifici, nullius habitã ratione Decreti, in hoc & in reliquis pro arbitrato suo agere. Id autem quod à Synodo

1563. do intendebatur, erat, ne in posterum Romanis Pontificibus bonum videretur id agere, nisi raro, & graui de causa: quod subsecutum nec ne sit, statim videbimus. Præterea falsum est, antea quoque non ademptas fuisse causas in prima ipsarum delatione legitimis iudicibus, hoc est Ordinarijs, de quibus agimus, nisi ex mandato Pontificio in cunctis euentibus. Etenim regulæ vniuersales erant de auocandis Romam causis sacerdotiorum, & Curialium, & virorum illustrium, & aliæ multiformes, quas supra recensuimus in sententijs Patrum, eas excipere cupientium. Et præterea *Signatura*, vt vocant, Iustitiæ, quæ aliunde Romam causas trahit, easque committit, quamquam nomine Pontificis; eo tamen neque conscio neque subscribente, facultatem obtinebat illas committendi, atque auocandi ab ordinarijs Tribunalibus. At verò hæc omnia ex ea noua sanctione cessarunt. Sed hæc argumenta parum referunt: effectum expendamus, eumque ferè digitis pertractemus. Digitis planè numeretur (quando quod rarum est, facillè numerari potest) quot huius generis mandatis singulis annis subscribat Pontifex per vniuersum Christianum Orbem: si ter aut quater id accidat, abundans annus haberi potest.

XXI. *Cupiens sancta Synodus, vt ex Decretis ab ea editis nulla vquam futuris temporibus dubitandi occasio oriatur, verba illa, posita in Decreto publicato Sessione primâ, sub Beatissimo Domino nostro Pio Quarto, videlicet: Quæ proponentibus Legatis ac Præsidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, sedandas de religione controuersias, coercendas linguas dolosas, deprauatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiam veram & Christianam pacem conciliandam, apta & idonea ipsi sanctæ Synodo videbuntur: explicando declarat, mentis suæ non fuisse, vt ex prædictis verbis solita ratio tractandi negotia in generalibus Concilijs vlla ex parte immutaretur; neque noui quidquam, præter id quod à sacris Canonibus, vel generalium Synodorum formâ, hæctenus statutum est, cuiquam adderetur, vel detraheretur.*

Hic in summa Suauis opponit: Quod spectabat ad præsentem Synodum, cum illi iam instaret finis, Decretum nihil amplius ipsi conducere; Synodis verò futuris illud documento fore ad omnes initio violentias exercendas; postea verò simili declaratione illas excusandas, ac tamquam legitimas sustinendas. Egregia sanè ratiocinatio! Si res ita se habebat, oportet modicâ fuisse intelligentiâ tot Oratores Principum, & Cæsarem cum illis, dum se tam cupidos illius inanis, imò noxiæ declarationis, eaque contentos sese ostenderunt. Sed rem perstringamus; ac primò quidem repeti-

repetamus quæ sparsim pluribus in locis de ea diximus. Cuiusmodi violentia poterat appellari id, quod Patres consultò atque concorditer, duobus tantummodò repugnantibus, & in Conuentu & in Sessione statuerant? An fortè nouum est, facultatem inesse Reipublicæ destinandi, & ab ea re ipsa destinari quosdam præstantioris notæ ac prudentiæ, qui res propositas seligant ad euitandam confusionem, fastidium, ac tumultum; quæ certè afferret hæc libera facultas, vniuersè concessa cuilibet homini imprudenti, aut immoderato, aut seditioso? Post hæc videamus, an re ipsa libertati debitæ id offecerit. Cuius rei propositio fuit optata, quæ ex illius Decreti vi censeretur exclusa? Oratores nõne quæ velent, plenè proposuerunt? Patres dogmaticam quæstionem non induxerunt de mansione & institutione Episcoporum, tametsi Legatis id non placeret? Quòd si maior numerus illi parti adhæsisset quam Legati cauebant, definitio fuisset subsecuta. Iam verò ad inutilitatem pergamus huius nouæ declarationis, quam de futuris Synodis affirmat Suauis. Nõne tunc aderat Synodo facultas proponendi & constituendi quæcumque vellet? quin reuerà non id præstitit? Numerentur ac ponderentur sanctiones illic postea confectæ, quæ sanè bonam partem exæquant eorum, quæ ad eam usque diem post vltimam conuocationem firmata fuerant. Quod spectabat ad futura Concilia, maiòrne inde vtilitas haberi poterat, quàm non modò subtrahi illis vocibus vim omnem ad inferendum detrimentum Patrum Oratorumque libertati; sed (quod reuocatio non præstitisset) efficere, vt, etiamsi illæ denuò Synodis fuissent appositæ, non propterea vlli sublatum intelligeretur ius, quod alioquin ipsi deberetur?

8 Iam verò harum accusationum confutatione expeditus, Patrum sententias referam. Lotharingus duplicem in hoc rationem habuit, & in idem vtraque redigebatur: ne Regis sensibus aduersaretur, adeoque nec se plenè contentum ostenderet illis emendationibus, quibus non omninò Rex acquiescere videbatur; nec ea comprobaret, quæ suspicionem vllam detrimenti regijs priuilegijs afferrent. Idcirco dixit, à se suo omniumque Gallicorum Episcoporum nomine renouari contestationem, quam ante biduum habuerat in Conuentu: nimirum, accipi à se emendationem illam non tamquam integram, & quæ sufficeret, sed tamquam principium, & quæ viam sterneret ad aliam perfectam; eamque siue à nouis Synodis, siue alio modo sperari Pontificum operâ, & maximè Pij IV. postquam harum leuiorum sanctionum auxilio Respublica Chri-

1563.

ftiana, nimis tunc infirma & corrupta, redderetur idonea ad sustinendas grauiores purgationes, antiquis Canonibus renouatis, præsertim primarum quatuor Synodorum. Addidit, caput quintum de criminosis Episcoporum causis placere sibi, si Patribus placuisset; eoque magis, quod pridie in cœtu ipsis visum fuerat, Principum priuilegijs per illud derogandum non esse. Vigésimum quoque, de primis causarum delationibus, probari sibi pro ijs prouincijs, quæ iam totum illud non possidebant iuribus amplioribus, sicuti Gallia. Huius contestationis, à se, & à cunctis Gallicis Episcopis habitæ, petere se à publicis Concilij scribis, vt legitimum testimonium in Acta referrent ad perpetuam rei memoriam; idemque à se dici in duobus illis Decretis, ne quid detrimenti paterentur sacri Imperij & Germaniæ iura. Postremò reiecit exceptionem, in sexto capite appositam, Episcoporum facultati absoluedi ab hæresi occulta per eas prouincias, vbi erat Inquisitionis Tribunal.

Madruccius in quinto, in vigésimo, & in exceptione modò dicta, ad Lotharingum accessit. Tum subsequente sunt reliquorum sententiæ, cum plurima schedularum inter se dissidentium varietate, præcipuè in articulis suprâ allatis, & in Iadrensis sententia contentis. In vniuersum, vbi in alijs Sessionibus mirum videbatur^a, siqui pauci non omnino assentirentur tenori propositionum, quæ iam stabilitæ fuerant, in hac perpauca reperti sunt qui aliquid non contradixerint. Magis conspicua notabimus.

Erant qui vellent vt retinerentur mandata prospiciendi clericis pauperibus: alij, vt Decretum de primis causarum delationibus ampliaretur; alij verò, vt restringeretur varijs modis. Fuit qui nomen Pensionum respuerit, ne vniuersè nominarentur. Fuit qui noluit, vt auctoritas absoluedi in Episcopis, ad casus occultos restringeretur: nec desuerunt, qui censèrent, prohibitionem ne duæ Paræciæ ab eodem haberentur, ad præteritum extendendam non esse, aut qui non probaret, in vno alteròve Decreto Cardinales nominari.

Postquam omnes verba fecère, cum instaret secunda noctis hora, & cuncti languerent præ lassitudine, adeoque non posset eo vesperi fieri proluxa & laboriosa collatio cuiusuis articuli sententiarum, primus Legatorum elatâ voce hæc protulit: *Decreta omnia ferè ab omnibus comprobantur; complures tamen in varijs Decretis appendices quasdam declarationesq; addidere, quæ rem ipsam non mutant. In secundo, in tertio, in quinto & in sexto quadam adnotata sunt, quæ pro maioris*

^a Acta Paleotti.

maioris numeri voluntate componentur, & aequè habebuntur, ac si fuissent in presenti Sessione composita. 1563.

12 Denique ab Episcopo Sacris operato recitatum est Decretum de celebranda futura Sessione nono Decembris, cum potestate contrahendi temporis; in qua ageretur de sexto Decreto retardato de Ecclesiasticorum Collegiorum immunitate; ac de his omnes convenere. Ex hoc successu cum Synodus ad id usque temporis non nisi mare, cælum & scopulos aspexisset, visa tunc est portum conspicari aurâ propitiâ; sed non sine metu, ne ab impetu Austri insurgentis abriperetur.

